Vlaamse Regering

DE VLAAMSE MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Uitvoering van het Relanceplan Vlaamse Veerkracht project VV070 "MATIS, het Vlaamse materialeninformatiesysteem"

Samenvatting
Met de uitbouw van een Vlaams materialeninformatiesysteem (MATIS) bekomen we een doorgedreven digitalisering van transportdocumenten van afvaltransporten en de gegevensoverdracht over afval- en materiaalstromen. MATIS zal zorgen voor een goede afvaltracering en zal het Vlaamse gewest in staat stellen om op een efficiënte manier met beperkte administratieve lasten voor de bedrijven te voldoen aan de nieuwe Europese rapportageverplichtingen inzake afvalrecyclage.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Beleidsveld : Omgeving en Natuur
Beleidsdoelstellingen:
Met dit project geven we uitvoering aan het relanceplan Vlaamse veerkracht (project VV070) en zetten we in op de volgende beleidsdoelstellingen van het beleidsveld Omgeving en natuur:

- Strategische overkoepelende omgevingsdoelstellingen
  - SD 3. Omgeving is digitaal en data-gedreven *by default*.
- ISE AFVAL EN MATERIALEN
  - SD 1. Dematerialiseren en het sluiten van materiaalkringlopen
  - OD 7. Rapportage, datamining en digitale ontsluiting ikv afval- en materialenbeleid.
    In het kader van de nieuwe Kaderrichtlijn Afvalstoffen en om de belangrijkste data-hiaten op te vullen heroriënteren we de manier van data inzameling van afvalstoffen. Hierbij focussen we op transparantie in de afvalstoffenverwerkingsketen (incl. afzet van recyclaten), een verdere daling van de administratieve lasten voor de Vlaamse bedrijfswereld en maximaal geautomatiseerde inzameling van gegevens op het niveau van inzameling en verwerking van de afvalstoffen en materialen. We houden daarbij rekening met de privacyregels.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Het gunstig advies van de Inspectie van Financiën werd verleend op 29 maart 2021.

Het begrotingsakkoord werd verleend op 12 april 2021 op voorwaarde dat de recurrente kosten worden opgevangen binnen de beschikbare refertekredieten van de OVAM en dit geen aanleiding geeft tot een toekomstige meervraag.

2. INHOUD

A. UITDAGINGEN

Met dit project willen we de gegevensoverdracht over afvalstoffen en materialen tussen bedrijven en de overheid **digitaliseren**. Dit zal zorgen voor een betere **tracering van afvaltransporten** en materiaalstromen, zodat gegevens over mogelijk illegale transporten snel ontsloten kunnen worden naar de toezichthoudende diensten. Inzicht in deze materiaalstromen is bovendien cruciaal voor het **uitbouwen van een Circulaire economie** in Vlaanderen en Europa.

Europa stelt nieuwe eisen aan de kwaliteit van de **rapportering over afvalrecyclage**. Om hieraan op een efficiënte manier tegemoet te komen, zullen we het hele systeem van datacaptatie, -validatie, -rapportage en -ontsluiting moeten herbekijken en digitaliseren.

B. PROJECTDOELSTELLINGEN

De herziene kaderrichtlijn afvalstoffen wijzigde de recyclagedoelstellingen en specificeert nu in detail hoe de berekeningen ervan moeten gebeuren. Het meetpunt voor de recyclage verschuift daarbij van vooraan in de keten naar achteraan de verwerkingsketen. Een belangrijke doelstelling van MATIS is dat de OVAM het **afval** kan **volgen doorheen de verwerkingsketen** tot het effectief gerecycleerd wordt. Dit doen we bij voorkeur via **digitale gegevensuitwisseling** tussen de betrokken bedrijven en met **beperkte administratieve lasten**.

Regelmatig stellen we vast dat er illegale of frauduleuze afvaltransporten plaatsvinden. De OVAM wil hier korter op de bal spelen en de afvalstoffen traceren om de toezichthoudende diensten van accurate informatie voorzien met het oog op **een effectieve en efficiënte handhaving**.

C. PROJECTINHOUD

De OVAM ontwikkelt daartoe een nieuwe tool (MATIS) voor gegevensinzameling, -validatie en -ontsluiting. De gegevens van de afvalinzamelaars en -verwerkers zullen via volledig digitale processen naar het OVAM systeem vloeien, waar de gegevens op een geautomatiseerde manier gevalideerd zullen worden. De gevalideerde gegevens zullen via MATIS op het juiste aggregatieniveau ontsloten worden naar belanghebbenden (o.a. toezichthoudende diensten) en naar de OVAM-systemen voor het berekenen van de Vlaamse afvalstatistieken. De OVAM stemt voor het opzetten van de nieuwe businessprocessen maximaal af met de andere gewesten en de betrokken belanghebbenden zodat optimale gegevensuitwisseling mogelijk is.

Een tweede spoor in het project betreft het digitaliseren van de documenten die afvaltransporten moeten begeleiden. We digitaliseren de identificatieformulieren en stemmen hiervoor af met andere transportdocumenten zodat efficiëntiewinsten geboekt worden. Omdat hier mogelijks gevoelige persoonsgegevens verwerkt worden (vb locatiegegevens) ondernemen we de nodige acties om de toegang en de verwerking van deze gegevens wettelijk te regelen. Op termijn worden de

identificatieformulieren gebruikt om via 'slimme weegbruggen' de effectief gewogen hoeveelheden op een digitale manier naar de OVAM te laten stromen. De koppeling tussen de gedigitaliseerde identificatieformulieren en MATIS start in 2023 (in ontwerp Vlarema 8 is opgenomen dat identificatieformulieren tegen 1/1/2023 digitaal moeten zijn).

De gegevens die op deze manier digitaal doorstromen naar MATIS zullen gekoppeld worden aan vergunnings- en registratiegegevens, zodat onregelmatige transporten onmiddellijk zichtbaar worden. Op deze manier kunnen we ook marktschommelingen en afzetproblemen in de afval- en materialenmarkt van dichtbij opvolgen.

Om de administratieve lasten beperkt te houden, zullen de gegevens niet langer ingezameld worden bij de Vlaamse bedrijven in het algemeen, maar enkel bij bedrijven die professioneel actief zijn in de afvalinzameling en –verwerking. Op deze manier ontstaan schaalvoordelen waarbij de investering in digitalisering loont voor de betrokken bedrijven. Bovendien kunnen we de administratieve lasten van de afvalrapportering voor een groot aantal Vlaamse bedrijven wegnemen.

Voor de ontwikkeling van MATIS werd reeds een deel van de benodigde middelen gevonden in een Europees Life IP-project (C-MARTLIFE).

De concrete acties binnen dit project kunnen opgedeeld worden in:

- Analyse van de benodigde processen en de afstemming met belanghebbenden;
- ICT-ontwikkeling van de software voor data-inzameling, -validatie en -verwerking;
- Gebruik van de data voor rapportering en ontsluiting (naar EU, bedrijven, gemeenten, intermediaire organisaties,…);
- Wetgevende initiatieven ikv digitalisering van afvalidentificatieformulieren en de verwerking van persoonsgegevens;
- Datagedreven studies naar de afvalverwerking van uitgevoerde afvalstoffen, om MATIS te verrijken.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

De financiële impact van het project "MATIS, het Vlaamse materialeninformatiesysteem" is geraamd op 3.350.000 euro, waarvan 1.950.000 euro gefinancierd zal worden vanuit het relanceprogramma Vlaamse veerkracht. Voor dit project werd ook 1.400.000 euro externe financiering bekomen via Europese middelen uit het LIFE-IP-programma (LIFE IP C-MARTLIFE project). Dit project werd daarom uit het NPHV gehaald om dubbele Europese financiering te voorkomen.

De middelen voor het realiseren van het MATIS-project zullen, na goedkeuring door de Vlaamse Regering, opgevraagd worden uit de middelen die voorzien zijn op de provisie voor het Relanceplan Vlaamse Veerkracht, begrotingsartikel CB0-1CBG2AH-PR. Van het totaalbedrag aan relancemiddelen is 1,95 miljoen euro voorzien voor de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij, voor de financiering van het MATIS-project. De uitgaven hiervan zullen nauwgezet gemonitord en geëvalueerd worden.

De budgetten worden in 2021 en 2022 voorzien en zullen in 2021, 2022 en 2023 aangerekend worden.

B. ESR-TOETS

Dit project is ESR-neutraal

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Dit project heeft geen impact op het personeel van de Vlaamse overheid.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Dit project heeft geen impact op de lokale en provinciale besturen.

4. VERDER TRAJECT

Na goedkeuring door de Vlaamse Regering zal de OVAM de nodige ICT-profielen inhuren om samen met team ICT en team Onderzoek en Monitoring van de OVAM het project uit te voeren.

De rapportage over de voortgang van het project zal gebeuren in de monitoring tool voor monitoring en rapportering van het relanceplan 'Vlaamse Veerkracht", volgens de afgesproken tijdslijnen.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

1° haar goedkeuring te geven aan de uitvoering van het MATIS-project zoals hoger beschreven, zodat de nodige relancemiddelen kunnen worden vrijgegeven na gemotiveerde vraag tot herverdeling van middelen door de OVAM.

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme

Zuhal DEMIR